

Čtení na pokračování,
část druhá:

Sotos Chondropoulos:

Svatý Nektarios - Svátý našeho století

Kapitola II

Zhruba v tu dobu, projížděla židovskou částí Káhiry v doprovodu čtyř Arabů, bryčka tažená koňmi. Když dorazili k pravoslavnému chrámu sv. Mikuláše, který se nachází na pozemcích pravoslavného patriarchátu, kočár se zastavil. Ochranka sestoupila ze svých sedadel, otevřela dveře bryčky a rychle se postavila do pozoru. Vystoupil pravoslavný duchovní oblečený v podřízníku. Vypadal mladě, vousy prakticky černé, hlava hustě porostlá vlasy, a jeho velké a výrazné oči byly orámovány stejně výrazným obočím, jedno o trochu výše než druhé. Usmíval se zdrženlivě, ale klidně a srdečně. Jakmile se jeho nohy dotkly země, zvedl pravou ruku se štíhlými prsty a znamením kříže arabské eskortě požehnal. Když to dělal, jeho levá ruka rychle sáhla do kapsy a vytáhla nějaké mince, které jim podal.

„Masala“ řekli a jejich díky se odráželo tichou ulicí.

Za duchovním se objevil postarší majitel drožky v klobouku a v oděvu s řádně tuhým bílým límečkem. Když sestupoval, bylo vidět, že v ruku drží nádherně zabalenou krabici v modrém papíru s bílou stuhou.

„To je pro Vás, Vaše Eminence,“ zašeptal s úklonou.

„Copak to je?“ zeptal se duchovní.

„S veškerou úctou, Vaše Eminence, přinesl jsem Vám datle ... jsou z Vassory¹. Zaručeně jste nikdy neochutnal něco podobného. I když je to jen skromný dárek ...“

„Pochopte prosím, jsem duchovním pravoslavné církve, a mám pocit, že při zodpovědnosti tohoto postavení není správné jíst takovéto delikatesy s nemnoha privilegovanými, a proto se jich budu muset zříci. Víte, kdybych tak hluboce necítil bolest pravoslavných a jejich neuhasitelnou žízeň po duchovním vedení, volil bych mnišský život. Po tom jsem toužil. Nicméně pocházím z dělnické vrstvy, která na tomto světě bojuje, a považuji tedy za svoji skromnou povinnost sloužit osobně velkému stádcí, které patří k nejctihodnější a nejsvětější matce, k naší církvi ... takže prosím netrvejte na tom.“

„To mne mrzí, Vaše Eminence, že se zdráháte přijmout. Prosím vezměte si tento nevýznamný dárek ode mne a mé rodiny a pak s ním udělejte, co budete považovat za nejlepší. Jak jsem říkal už během cesty, celé naše společenství, mladí i staří, Vás vroucně miluje a jsme na Vás hrdí. Už dlouho jsme neviděli

¹ Vassora je v současnosti Basrah.

v naší zemi takového duchovního ... Jste tak laskavý a peníze pro Vás nic neznamenají. Patriarcha Sofronios, Bůh mu žehnej, zestárl a naše komunita touží, abyste ho následoval na tento prastarý trůn. Ale možná jste už slyšel, že se v souvislosti s touto záležitostí objevují jisté problémy.“

„Nejsem si jistý, že jsem nejlepší osobou pro tuto svatou pozici. To ví pouze Bůh a konec konců Jeho vůle rozhodne o budoucím patriarchovi,“ odpověděl duchovní, metropolita Nektarios.

„Jistě, vždyť právě proto Vás přivedl sem k nám. Povznese Vaše postavení,“ pravil starý muž vzrušeně.

„V každém případě, nebudu Vás již déle zdržovat. Děkuji za veškerou laskavost. Modlete se za mne, prosím, vždyť jsem tím nejmenším z božích dětí. Jděte v pokoji.“

Starý muž se metropolitovi s úctou poklonil, políbil ruku a poté vylezl zpět do bryčky. Arabové ho následovali a zaujali své pozice po vnější straně kočáru. Když koně zabrali, několik bosých dětí, obletovaných mouchami, vyběhlo po špinavé cestě, aby zjistili, jak dlouho jim budou stačit.

Metropolita Nektarios se vrátil do svého pokoje, jednoho z mnoha, jak tomu bývá naproti patriaršímu chrámu. Místnost byla plná byzantských ikon, náboženských knih a rukopisů. Když se Nektarios chystal uchopit Bibli a číst, ozvalo se zaklepání na dveře. Položil Bibli a řekl „vstupte“. Když se rozvrzané dveře otevřely, vešel muž s ohnivými očima a s úctou se ukláněl.

„Bud' vítán, Galine,“ řekl Nektarios, když povstal, aby ho přivítal. Zatímco se objímali, zeptal se: „Povídej, jak to vypadá na mém milovaném ostrově, na Chiosu? Našel jsi lidi ve městě Lithi? Daří se jim dobře?“

Metropolita odtáhl pro muže křeslo od svého stolu a oba se posadili. Galinos mu postupně vyprávěl: „Všem se daří dobře, Vaše Eminence. Nicméně, jistě si vzpomínáte z doby, kdy jste tam učil, jak těžký úděl v životě mají. Někteří tady na zemi prožívají nádherné období, nic jim nechybí, ale jiní, a bohužel je to většina, pracují těžce jako otroci, a nikdy nemají dost jídla, aby se nasýtli. Jejich bída je velká, Vaše Eminence. Stravuje je vítr, moře, cizí země, dluhy ... Ach, mimochodem, peníze, které jste mi dal, jsem rozdělil mezi rodiny, jak jste určil, a jistě Vás potěší tisíce díky, jež byla řečena na Vaši adresu“. Galinos pokračoval potřásaje hlavou: „Tento svět je pokřivený, nespravedlivě udělaný, Vaše Eminence. Musím se Vás přiznat, když jsem nyní na chvíli Vaším domovníkem, že se na Boha hněvám. Nechápu, proč připustil tak málo šťastných ...“

„Ale, Galine, protiklady existují všude. Pracuješ zde se mnou a vidíš můj denní život. Zažil jsi, jak jsem vystoupal po církevním žebříku k vyšším pozicím, i když jsem o to nestál. Díky tomu vidím, že v životě se dějí věci, kterým nerozumíme ... Přesto musíme věřit, naplno důvěřovat božím činům a pokoušet se nesoudit Jej kvůli našemu omezenému smrtelnému chápání.

Pamatuješ si, jak třeba pan Armanopoulos začal v chrámě malovat evangelisty? Vzpomínáš, jak jsi trval na tom, že z toho, co lze vidět, se místo ikon stane pouhá mazanice? A přesto tam teď prostojíš celé hodiny a obdivuješ jejich krásu. Z toho je vidět, že když máš důvěru v nějakého umělce, měl bys počkat, dokud neuvidíš dokončenou malbu, a nenechat se ovlivnit jen částečně dokončenou prací. Stejně je to s naším Pánem. Musíme čekat s důvěrou, trpělivě a s nadějí, dokud neuvidíme jeho dokončené dílo.“

„Samozřejmě máte pravdu, Vaše Eminence, ale já stárnu, ohlížím se za svým životem a žasnu, co všechno jsem prožil. Moje žena, která byla mým společníkem, je mrtvá, dvě z mých dětí jsou v Rusku, a já neustále myslím na to, že kdybych Vás nepotkal na Chiosu, a kdybyste nebyl tak laskavý a nevzal mě pod svoji ochranu, tak opravdu nevím, co by se mnou bylo ... určitě bych umřel jako žebrák.“

„Dávej dobrý pozor, Galine, co Ti řeknu. Tento svět je opravdu nedokonalý a nemůže nás naplnit, ale to je právě to, co mě nutí věřit, že náš život na zemi je jen dočasná záležitost. Můžeme to přirovnat k vlakové zastávce, ve všech stanicích netrpělivě čekáme, kdy přijede vlak, aby nás dovezl na lepší místo. Stejně tak smrt bude takový vlak, který nás doveze na lepší místo. Říkám Ti to, Galine, protože vím, že bohužel nečteš Písmo svaté. Kdybys to zkusil ...“

„No nic, už Vás nemohu déle zdržovat. Vždyť Vás svými stížnostmi jen unavuji a zneužívám Vaši laskavost. Je to moc milé a neobvyklé, když Vy, tak význačný biskup, trávíte tolik času s obyčejným domovníkem. Děkuji. Doufám, že se opět někdy setkáme. Mimochodem, zapomněl jsem Vám říci, že archimandrité proti Vám něco tajně podnikají, ale nevím, co. Myslím, že Vás nemají rádi, Vaše Eminence.“

„To nevadí, Galine. Já je mám rád a to stačí, abych si zachoval vnitřní klid. Kdy jsi se vlastně vrátil z vlasti? Plavba byla klidná?“

„Přijel jsem především, a ano, moře bylo mírnoučké jako olej.“

„A sem jsi přišel dnes ráno?“, zeptal se Nektarios.

„Ano,“ odpověděl Galinos. „A mám balík, který jsem pro Vás dostal. Myslím, že je to tmel. Přinesu ho večer, po večerní bohoslužbě. Požehnejte prosím.“

„Můžeš jít v pokoji.“

Nektarios byl opět konečně sám. Sám, aby mohl přemýšlet o svém současném životě. Rozhlížel se po místnosti, která byla bohatě zdobena ikonami, naplněna knihami a náboženskými manuskripty. Povzdechl si, když přemýšlel o tom, jak moc miluje pravoslavnou teologii, kterou považoval za vědu věd, a která přesto zůstávala pro většinu lidí zcela neznámá a skrytá. Náhodou pohlédl na hodiny a zjistil, že se blíží čas, kdy ho pravidelně volají do jídelny na večeři, ale protože neměl chuť k jídlu, rozhodl se vymluvit na

nevolnost, aby měl možnost postit se pro Pána. Rychle se vrátil zpět ke svým myšlenkám a podívoval se, proč ho vlastně tak moc těší být sám.

Kapitola III

Jako svěží, bílá květina s kapkami rosy, tak vypadala tvořivá renesance, kterou bylo možno pozorovat napříč celou zemí. Ve večerních hodinách jedné horké noci, když znovu začínal denní shon, mohl člověk pozorovat mnoho novot, jež se nyní objevily. Na návštěvy se kupříkladu nyní chodilo v jiném oděvu, který sestával z chladivého bílého obleku a klobouku. Stejně pozoruhodné byly klubové uniformy britských vojáků, které v základu sestávaly z košile a krátkých kalhot. Bylo otevřeno množství obchodů ... prodejny specializující se na prádlo, boty, restaurace a bary. Nicméně tento „vývoj“ nebyl přítomen v arabské části města kvůli neštěstí chudoby a všeho trápení, které ji provázelo.

Znovu se svým pokoji, si Nektarios sedl za stůl a díval se na velký kříž, který visel na zdi a přemýšlel o své budoucnosti. Kolovaly zvěsti, že si lidé přejí, aby nahradil patriarchu Sofronia. Slyšel, že nejen lidé patřící k různým řeckým vrstvám, ale i římstí katolíci či protestanté, velebí jeho různé přednosti. Co ostatní považovali za ctnosti, on viděl jako službu nebo „základní povinnost“ mnicha, a neméně správce patriarchátu, jímž byl.

Budoucnost, o níž uvažoval, se však týkala, na rozdíl od přání lidí, toho, co považoval za skutečně důležité on, jako třeba rozšíření svých služeb pro nešťastné Araby či pro větší množství lidí z vlastního stáde. To byly věci, které toužil provést, a sny, jež doufal uskutečnit, když byl poprvé vysvěcen na kněze. Nyní se rozhodl pro realizaci, a chtěl si udělat plán, aby toho byl schopen. Došel k závěru, že tím, co ho brzdilo, a co drží většinu lidí, aby se nedali do plnění vlastních snů, je nedostatek času. Rozhodl se napravit to tím, že ubere několik hodin ze svého spánku. Bude tak moci navštěvovat ty pravoslavné křesťany, kteří jsou unavení, nemocní, kteří ztratili naději a víru, i ty, kteří jsou jen vlašnými věřícími. Sám sobě pravil, že poklad pravoslaví musí být rozšířen, musí zářit a zvítězit. Každou jednotlivou duši musí přimět, aby pochopila v nejvnitřnější hloubi svého srdce, že patří Ježíši Kristu, ukřižovanému, zmrtvýchvstalému a oslavenému Synu živého Boha.

„Vše podle Tvé vůle, můj Pane, ne podle naší, vždyť jsme jen obyčejní hříšníci,“ šeptal v modlitbě.